



## Fàbrica de la Bauma

Castellbell i el Vilar

### Ubicació

**Comarca:** Bages  
**Lloc/Adreça:** C. de la Bauma, 35  
**Alçada:** 159

### Coordenades:

**Latitud:** 41.62428  
**Longitud:** 1.86626  
**UTM Est (X):** 405555  
**UTM Nord (Y):** 4608683

### Classificació

**Número de fitxa** 08053 - 19  
**Àmbit:** Patrimoni immoble  
**Tipologia** Conjunt arquitectònic  
**Estil / època:** Contemporani  
**Segle** XIX  
**Estat de conservació** Bo  
**Protecció** Legal  
**Observacions protecció:** BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)  
**Número inventari** Si (IPA 35028)  
**Generalitat i altres inventaris**  
**Accés** Fàcil  
**Ús actual:** Productiu  
**Titularitat** Privada  
**Titular:** varis propietaris  
**Autoria de la fitxa** Jordi Montlló i Laura Bosch  
**Data de registre de la fitxa:** dc., 10/05/2017 - 02:00

### Descripció

La Bauma és un nucli fabril construït a la llera dreta del riu Llobregat, per tal d'aprofitar-ne l'aigua com a motor de la maquinària. La seva construcció configurarà el creixement del barri al que donarà nom. La peculiaritat d'aquest conjunt és que a excepció de l'església, construïda l'any 1908, la resta d'elements es troben a la riba oposada del Llobregat i separats del barri per un pont que quedava tancat. Els elements que configuren aquest conjunt són les diferents naus industrials, la torre modernista, el canal, la xemeneia, el pont, els edificis d'habitatges de la part nord.

### **Observacions:**

L'empresa Manufactures Textiles, MATSA, va ser fundada l'any 1951, i funciona a Castellbell i el Vilar des de 1997. És una fàbrica de cintes elàstiques instal·lada al carrer de la Bauma, núm. 35, ocupant els 10.000 metres quadrats de les naus de l'antiga fàbrica tèxtil, disposant les seves oficines en la Torre de l'Amo

## **Història**

L'arribada del ferrocarril l'any 1859, provocà l'establiment d'indústries en un territori, fins aleshores, eminentment agrícola. Els fabricants Narcís Roca, de Sabadell, i Francesc Llubilà, de Barcelona, van associar-se per aixecar una fàbrica a Castellbell i el Vilar. Compraren les terres als amos de la masia dels Abadals. L'any 1862 les fàbriques de la Bauma ja funcionaven i l'any següent pagaven la contribució industrial a l'Ajuntament quatre raons socials: Narcís Roca i Companyia, que regentava una fàbrica de filats i teixits de cotó, amb 40 telers mecànics, moguts per aigua; Roca i Ballbé tenia una fàbrica de filats i teixits de cotó, amb 7 màquines de filar de 1.260 fusos i 3 cardes, tot mogut per aigua o vapor; Carles Sala i Companyia regentava una fàbrica de filats i teixits de cotó, amb 12 màquines de filar, de 2.880 fusos i 8 cardes, tot mogut per aigua o vapor, i Francesc Llubilà era el propietari d'una fàbrica de filats i teixits de cotó, amb 6 cardes i 3.100 fusos, tot mogut per aigua. Aviat tingueren problemes, especialment per la manca de matèria primera, el cotó, ja que majoritàriament era importat d'Amèrica i el seu comerç s'estroncà arran de la Guerra de Secessió dels anys 1861-1865.

La fesomia de les dues fàbriques era perfectament visible des del barri de la Bauma per la seva diferent alçada, la de la dreta amb tres plantes i més propera al carrer del Rec era la del fabricant Roca, i la de l'esquerra, un pis més alta, és a dir amb quatre enormes plantes, era la del Llubilà que, un cop passà a mans de Joan Vial tindria annexada la torre modernista que hi va fer construir. Les fàbriques passaren per diferents mans, dels fundadors Roca i Llubilà a Joan Güell i el seu fill Eusebi, que ho vengué el 1892 als germans Jaume i Tomàs Dalmau Toldrà. El 1896 comprà la fàbrica el barceloní Joan Vial i Solsona.

La partida de terra que hi havia a l'altra banda del riu, anomenada la partida de Merà, era una propietat de Salvador Simó i Cascante, un veí de Monistrol de Montserrat que va vendre-la, el 25 d'octubre de 1858, al seu germà Francesc, aleshores veí de Terrassa, el qual va decidir parcel·lar la seva propietat. L'any 1898 passà a mans de Francesc Buguñà i Viladoms, que era l'amo del mas Abadals. Al costat de la peça de terra de Merà hi havia una altra gran propietat, que conformava les terres de la banda més propera a la llera del riu Llobregat, que eren conegudes com la partida anomenada Bauma o Maimó. La senyora Justa Cascante i Salvadó, quan residia a la vila de Ripoll, va vendre-la, el 30 de desembre de 1908, al citat Francesc Buguñà i Viladoms. Sabem que les vint-i-dues parcel·les de terra de la partida de Merà, que permetrien la construcció de les cases que donaren forma al barri de la Bauma, foren adquirides pels seus compradors entre els anys 1862 i 1877, edificant-se les cases tot seguit.

Al capdamunt del turó del Mas, a la partida de terra anomenada dels Angles, que en part era una propietat del mas dels Abadals, s'hi van construir les Galeries, com a residència per les famílies obreres. En un primer moment foren 10 vivendes que constaven de baixos i dos pisos amb una sola escala d'accés i que estaven acabades l'any 1862. Segons veiem en un gravat de l'any 1871 encara no hi havia les galeries, que foren construïdes posteriorment i l'any 1908 van fer-hi uns pisos nous als extrems del bloc. Per a la subsistència

dels seus estadants, hi havia els galliners al costat del camí d'accés a la fàbrica. També hi havia el bloc de pisos del Rec, construït a la vora del canal, al qual si arribava mitjançant el camí que passa pel darrera de la indústria que va cap el canal i la turbina. Els pisos del Rec es composaven d'una cuina-menjador, quatre cambres i la galeria.

## **Bibliografia**

- MASATS, Joan (1987). Història de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (3)., dins El Brogit, periòdic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 84, p.10 i 11. Ed. El Brogit. Abril
- MASATS, Joan (1987). Història de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (4). Les comunicacions, les fàbriques i els habitatges, dins El Brogit, periòdic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 85, p.11 i 12. Ed. El Brogit. Maig
- MASATS, Joan (1987). Història de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (V), dins El Brogit, periòdic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 86, pp.9 i 10. Ed. El Brogit. Juny
- MASATS, Joan (1987). Història de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (VI), dins El Brogit, periòdic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 87-88, pp.23 a 26. Ed. El Brogit. Juliol-agost
- MASATS, Joan (1987). Història de l'art tèxtil a Castellbell i el Vilar (VIII). Les associacions obreres, dins El Brogit, periòdic informatiu de Castellbell i el Vilar, núm. 92, pp.23 a 26. Ed. El Brogit. Desembre.
- VALLS i PUEYO, Joan (2004). Les llibretes del mas Puig del Vilar. Dietaris de pagès a Castellbell i el Vilar (segles XIX-XX), A Temes històrics, vol. II. Ajuntament de Castellbell i el Vilar.
- SERRA, Rosa (2000). Les colònies tèxtils a Catalunya; dins Patrimoni artístic de la Catalunya central; 8; Manresa: Fundació Caixa Manresa; Angle, pp.310.

